

Oponentní posudek k diplomové práci Karla Chlouby *První proměna Frankfurtské školy*

Pracoviště historické sociologie FHS UK 2017

Diplomant předložil diplomovou práci věnovanou první proměně Frankfurtské školy. Práce má 60 stran. Je psána stylisticky dobrou češtinou a není v ní významné množství gramatických chyb ani překlepů.

Práce je strukturována jako popis tří fází první proměny Frankfurtské školy: formulace sociálně kritického projektu Maxe Horkheimera, obrat k pesimismu a konečně publikace Dialektiky osvícenství. Proměna je představena na vývoji díla Maxe Horkheimera. Autor si klade výzkumnou otázku: **nakolik byl Horkheimerův ústup od původního projektu dán samotným selháním teorie a nakolik byl výsledkem traumatických osobních zkušeností daných kritickou dobou.** Jako metodu autor udává *analýzu prováděnou hermeneutickou metodou.* Tomuto nároku dle mého názoru **nedostál**, ve skutečnosti se jedná spíše o přehledovou studii vývoje idejí příliš závislou na sekundární literatuře (zejména Wiggershaus 1976).

S tím souvisí moje hlavní výtky: autor dle mého názoru předkládanou materii **nedostatečně interpretuje.** To se projevuje nejen ve stručnosti předkládané práce, ale zejména ve formě výkladu, který často působí jako **mechanické parafrázování děl o historii frankfurtské školy** (zejména Wiggershause), které je prokládáno odkazy na primární zdroje. **V řadě kapitol autor přejímá při parafrázování** dobově podmíněné floskule autorů kritické teorie, aniž by je čtenáři nějak hlouběji vyložil a interpretoval vlastními slovy. Na str. 16. tak autor například parafrázuje Horkheimerovu tezi z inaugurační přednášky, že *„objektivní duch, jež zosobňuje Hegelův přesun lidské esence z prosté inferiority a osudu konečných individuí do života národů, byl v Německu nahrazen vírou v individuální zájmy a potřebu prostého lineárního vývoje v duchu pozitivních věd, technologie a průmyslu.“* Pomineme-li fakt, že uvedená věta vypadá spíše jako citace než parafráze, tak ji autor nijak nevysvětluje, zřejmě předpokládá, že její porozumění spadá do čtenářovy všeobecné vzdělanosti. Podobných formulací je v práci celá řada, což nepůsobí dojmem autorových dobrých interpretačních schopností.

S tím souvisí další výhrada, že v práci není jasně poznatelná hranice, mezi autorovými vlastními interpretacemi vývoje Horkheimera a interpretacemi převzatými z Wiggerhause. Původ některých faktografických údajů není srozumitelně zdrojován (např. faktografické údaje na str. 30, kde se mísí více autorů, je citován sborník a nikoli konkrétní článek).

Závěr představuje spíše synopsi diplomové práce, odpověď na hlavní výzkumnou otázku je spíše naznačena než explicitně formulována.

Otázky k obhajobě

1. V jakém smyslu je Vaše práce **analýzou prováděnou hermeneutickou metodou textů**? Které texty a na jakém místě diplomové práce jste touto metodou analyzoval s výjimkou dialektiky osvícenství.
2. Co znamená věta ze str. 16: *„objektivní duch, jež zosobňuje Hegelův přesun lidské esence z prosté inferiority a osudu konečných individuí do života národů, byl v Německu nahrazen vírou v individuální zájmy a potřebu prostého lineárního vývoje v duchu pozitivních věd, technologie a průmyslu.“* Jedná se o citaci nebo parafrázi.
3. Kde je v práci hranice mezi Vaší vlastní interpretací a recepcí Wiggershause?
4. Co znamená *instrumentalizace buržoazního subjektivního rozumu*? Můžete vlastními slovy vysvětlit poslední odstavec na str. 52? *Tato změna*
5. Jaká je odpověď na Vaši hlavní výzkumnou otázku: **Nakolik byl Horkheimerův ústup od původního projektu dán samotným selháním teorie a nakolik byl výsledkem traumatických osobních zkušeností daných kritickou dobou.?**

Závěr: **Doporučuji** diplomovou práci k obhajobě a hodnotím ji jako velmi dobrou (2).

Mgr. Marek Německý, Ph.D.

Praha 17. 1. 2017